

Inhoud

Inleiding	13
Woord vooraf bij de Nederlandse vertaling	17
Dankbetuiging	21
Proloog	23
Hôtel de la Loyauté	23
Loyaliteit en vrijheid	24
Ivan Boszormenyi-Nagy, geschiedenis van een onderzoeker	26
Deel 1	
DE WERELD VAN WEDERKERIGHEID EN LOYALITEIT	33
1. Wederkerigheid, loyaliteit en evolutie	35
De wet van de sterkste is de billijke verdeling	35
Zijn dieren altruïstisch?	36
De neanderthaler zou verdwenen zijn bij gebrek aan bondgenoten	37
De uitvinding van de schoonfamilie	38
De biologische oorsprong van de deugd	39
Delen om te winnen	40

Wij zijn altijd bezig rekeningen te maken	41
Waar zit de rekenmachine?	42
Is moraliteit een zaak van emoties?	42
De oorsprong van loyaliteit	43
Geprogrammeerd voor wederkerigheid en loyaliteit	44
2. De relationele ethiek	45
Het denken van Martin Buber	46
De wereld van de mensen en de wereld van de dingen	47
Relationele ethiek is niet hetzelfde als moraal	49
Schuldgevoel en existentiële schuld	49
Ontsnappen aan de relationele chaos	51
Kan recht afgemeten worden?	52
Relationele ethiek en de objectieve waarheid	53
Intersubjectiviteit en verantwoordelijkheid	54
3. Wie geeft, wint daarbij	57
Theorieën over de gift	57
Hebben om te geven	57
Wij zijn bang om te ontvangen	58
Constructief gerechtigde aanspraak	59
Destructief gerechtigde aanspraak	61
Geven of niet geven?	62
Onrecht maakt ons blind	64
Destructief gerechtigde aanspraak en gedragsstoornissen	64
Waarop hebben kinderen recht?	66
Het proces van parentificatie	68
Hoe opnieuw rechtvaardig worden tegenover anderen?	72
Verdelend en vergeldend onrecht	73
Laten we leren om de spons te gebruiken	76
Geven door de generaties heen	79

4. Wie spreekt er nog over loyaliteit?	81
Geen loyaliteit zonder conflicten	81
Loyaliteit of loyalisme?	82
Is loyaliteit zichtbaar of onzichtbaar?	84
Loyaliteit in het publieke leven	86
Loyaliteit in internationale relaties	87
Loyaliteit en universele solidariteit	89
Loyaliteit en het behoren tot een natie	90
Naturalisatie en loyaliteitsconflicten	91
Loyaliteit en de integratie van jonge migranten	93
Terrorisme en groepsloyaliteit	94
Hoe het risico van terrorisme voorkomen?	96
Deel 2	
LOYALITEIT IN HET LEVEN VAN DE FAMILIE	99
5. Wat kunnen we leren van de contextuele therapie?	101
Wat is de relationele context?	101
Verantwoordelijk voor de toekomst	102
Het therapeutische proces	104
Meerzijdige partijdigheid	104
De vijf dimensies van de relationele werkelijkheid	106
6. Loyaliteit en bloedverwantschap	107
De feitelijke dimensie van de relationele werkelijkheid	107
Bloedverwantschap, een feitelijke realiteit	107
Eén keer familie, altijd familie	109
Bloedverwantschap en huwelijk	109
Bloedverwantschap en adoptie	110
Bloedverwantschap en verschuldigd zijn	110

Ouderlijke loyaliteit en biologische realiteit	112
En als bloedverwantschap nu eens voorlopig was?	114
7. Loyaliteit en individuele psychologie	117
De dimensie van de psychologie van de relationele werkelijkheid	117
Onderscheid tussen loyaliteit en hechting	118
De psychologische determinanten van loyaliteit	119
Functionele relationele behoeften en existentiële relationele behoeften	119
Loyaliteit en schuldgevoel	122
Autonomie en affectieve afhankelijkheid	125
Loyaliteit en delegaat	126
Moeten therapeuten ons genezen van onze loyaliteit?	127
Ouders, therapeuten: aan wie loyaal zijn?	130
Wie zijn de goeden, wie zijn de slechten?	132
Loyaliteit en individuele behandeling	136
8. Loyaliteit en functioneringsregels in familiesystemen	139
De familie is een systeem	139
Families verzetten zich tegen verandering	140
Persoonlijk verantwoordelijk	143
Loyaliteit: sleutel van het familiale evenwicht	144
Loyaliteit als familiewet	145
Onze familie verdraagt geen afvalligheid	146
Verplichte huwelijken, verboden huwelijken	147
Wetten en regels op een subtiele manier	149
Ik doe zoals jij of jij doet zoals ik?	150
Familiale gewoonten en verboden	152
Als alles toegestaan is behalve veranderen	152
Vermijden anderen pijn te doen	153
Veranderen of verdwijnen, dat is de vraag	155
De angst voor exogamie	156

Destructief gedrag ten behoeve van de familiale homeostase	158
9. Loyaliteit en de balans van familierekeningen	161
Plaats van de relationele ethiek in de familiale relaties	161
Loyaliteit en relationele ethiek	163
Verdienen onze ouders onze loyaliteit?	163
Loyale kinderen, ondankbare kinderen	164
We betalen de prijs van de ellende van onze ouders	165
Het loyaliteitsconflict	167
Illustratie van een loyaliteitsconflict	170
Kinderlijke en echtelijke loyaliteit	171
Tegenover wie loyaal zijn in nieuw-samengestelde gezinnen?	172
Gespleten loyaliteit	174
Het salomonsoordeel	177
Onzichtbare loyaliteit	178
Familiale loyaliteit en herhalingen	181
Wordt men therapeut vanuit onzichtbare loyaliteit?	186
10. De ontische dimensie van de loyaliteit	189
De ontische dimensie van de relationele werkelijkheid	189
Wanneer eenzaamheid erger is dan marteling	191
Sterven door gebrek aan betekenis	192
Men heeft steeds de anderen nodig	192
Een dialectische visie op autonomie	193
Loyaliteit en ontische behoeften	195
Besluit: Wat is loyaal, afhankelijkheid of autonomie?	197
Bibliografie	203